

اسلام چو عهی

شعاری: «ربیلی بر میلت، میانی بر دین» در.

سال ۲ حایی ۳۳ ۴۰ رمضان ۱۴۲۲
مددی: حلیم ثابت
تازه: ۱۴۲۱

جلد: ۴

فرائد کریم

سوره بقره ۱۹۸ تجی آیتند ۲۱۲ تجی آیته قدر منہوم شریف
[حاشیلی منہوم قرآن] سرحوم منستری رفعت

مطبخ

کوی خطبیک بارام خطهی . . . . . عینی زاده وجد

اسلام اجتماعی

ولایت حقوقی [بیکونکی اجتماعی آموزنیزه کوره اجتہاد و اجماع] . . . . . حلیم ثابت

مل اقتدار

مل سرمایه (مل سرمایه تشکیلاتی) . . . . . احمد محی الدین

اضمروء

دین و نخلاف . [عبادت اسلام و نخلاف] . . . . . بسم آنلای

تاریخ

ابن عیه [ابن عیه نک چکنیکی زخت و مشقی] . . . . . رضا الدین بن خخر الدین

نحوی ۶۰ پاره در

توزيع یزی «زمان کتبخانه سیدر»

نجم استبان مطبخی

حقنندکی حکمرانی ده اسکی اختیارلرک مخصوصی اولان او قاعده لردن چقارماق ایستینلر وار . حالا بتوون بونلر یاشایان شریعت اسلامیدن صایلور . . . اوت بونلرک هیبی زمانه ، محیطہ و انوذجہ کوره برو شرع مفصل ایدی ؛ هیبی ده زمانه ، محیطہ ، انوذجہ کوره احکام شریعیدن اولوب رسماً اولدینی کبی ، شرعاً ده مطابع ایدی . فقط بو کون بنم ایجون بونلر ، یعنی جہت تطبیقی سی بولنه میان اسکی قاعده لر برر عننه ، برر تاریخی و هبہ دن باشقة بر شی دکلدر . بو کون ، قاتون دورنده نه بو حکمرانک ، نمده اوفردی اجتہاد ، قیل و قاللرک مطاعتی یو قدر . کرک اسکی شرع مفصله عائد حقوق حکمران ، کرک بو کونک فردی اجتہادری - اولورسہ - قانونیت کسب ایتمدکمھ قطعاً مطابع اولہ ماڑ .

جیانی بر حکمک قانونیت کسب ایتمسی ایجون ده « تشریع حقوقی هیئتی » نک اجاعنه مظہر اولاسی لازمدو . ایشته بو ، یعنی تشریع حقوقی هیئتک اجاعنه مظہر اولان حقوقی قاتونلر . بو کونک « حقوقی شرع مفصل » ی دیکدکر : آنکچون بتوون بونلر احکام شریعیدن اولوب شرعاً مطابع اولدقدلر نه ایدیا همن . فقه شریعتک نظریات علمیہ سی دیک اولدینگدن بالکنز ، قاتون صورتندہ تمیل ایدن بو شرع مفصلک ابواب و فصولی و اصول فقہی تأسیس ایتمہ مشدر .

ایشته اسلام مجموعہ سی بونک ایجون چالیشور . والله هو الموفق .

علیم ثابت

ملی اقتصاد

ملی سرمایہ - ملی سرمایہ تشکیلاتی

- ۱ -

ملی مسئله لر بویوک و جدی بر اهیت و اعتنا ایله اشتغال اولتایه باشلا - نلدینگدن بری « ملی اقتصاد » ده بخته قولنقدہ در . بو وادیده یازیلان و سویلنن شیلر هب عمومی و داغیق بر حالدہ قائمکله براابر موجود جریانلرہ معکس و

- ۷ -

ستقبل حرکتلره مبدا اولان کرفت و شمدى يه قبر آراییلمامن نقطعه‌لره عاس ایدلش ، از جمله جعیتمز علیی بر کوزله تدقیق . او تفرق تقسانلر من آراشدیریلوپ (اورته صنف) که اکسیکلکی دولاییلے جعیتمزک تشکل ایده . مش اولدینی ، سیاسی تاریخ) مزله اقتصادیاتمزک مناسبتلری آراشدیریله هرق ، مثلا ، سپاهیلک تشکیلاتنک الفاسی و بونک اقتصادی حیاعزه تأثیراتی ، حتی عمومی سیاستمزه هند و چین بولارینه مالکیت طرزنده اقتصادی مفکوره‌لر تعینی کبی یکی مسئله‌لر اورته‌یه قویلشدر .

پک حدود اولان بو نظری فعالیت منور صنف اشغال ایدرکن ، دیگر طرفدن ، ملتک - خلق و حکومتک - ایچنده‌عملى بر فعالیت یو کسلیکده‌در . پک ابتدائی بر شکله‌ قالش اولان اقتصادیاتعزی تمیل ایدن تشکیلاتز عنصر لرک عمومی . حیاتده مؤثر و حاکم اوله‌مدینی ملکتمزده «شورا» و حکومت بو آنه قدر «صنف تکاملی» و «صنف حاکمی» . او زرینه مؤسس دولتلرده اولدینی کبی ، - اقتصادی بر فعالیت کوسترمک تولیه طورسون ، ملکتک اقتصادیاتنة قارشی عادتا لاقید و یابانجی کبی دوزیورده . بزم کبی اقتصادجه تمام‌الشكل او لایان ، اقتصادی تشکیلاتدن محروم ، اقتصادجه ابتدائی قالش ملتله‌د اقتصادی فعالیتک محركی صنف منفعی ، تشکیلات ... دکل ، مفکوره‌در . ملی مفکوره‌لرک منبی اولان (ملی و جدان) طوع‌عرق قلب‌لره شعاع‌علیخی صالحینی کوندن بری هر کس بوبوک و جاذب غایه‌لرک رؤیاسی کورمه ، اوزاق افق‌لرده ایریله جک ئولکلر اولدینی سزمه‌ باشладی . شمیدی او رالره طوغزی عشقی و هیجانی بر آنله آرزوی قلب‌لرده ير طویور . ملی عنزمه و ملی دهانک قتع ایده‌جکی و ملی وارلگ باشلیجه ایکی رکنی اولان ملی عرفان و ملی اقتصاد . . . بو کون باشدن باشه قدسی بر غلیان ایله جوشان اولان ملتک استهداف ایتدیکی نقطه‌لردد . شهیدلر غززالیه ملتزیت یکی بر حریبه کیرمک ایچون شاتی بر صلح تأمین ایتمک او زرده ئولورکن ، غازیلر او اوغورده مظفر اولق ایچون جاریشیرکن کوزلری هب او نقطه‌لرمه - شعوری ، شعورسز هب او نقطه‌لره - دیکلی در .

دها بوندن چوچ سنه اول ملی اقتصاد منك یايانجي منغوله ايلك تصاده ايتدیکی بر صرده آچیلان عنده مناقشه لري و بونلري تولید ايدن ملی ظاهرات دولاییله شو سطر لري يازمشدم :

« تورك عالتك فلاكت افقلندن طوغان انتباخت ملته حیات ويره بیلمى ایچون اقتصاد ساحسته قدر توسع ايئى ، حتى مبدأه بوتون حرکتلىك اقتصاد ساحسته اوللى ایچاب ايديبورى. بو، تورككى ایچون حیات وقوت مشاهسى ايدى. تورككى ملى دويغۇيە صاحب اولدقارى كون بوتون قابلیتلرى، خارقه لر ياراڭىھە مستعد قابلیتلرى كوسىرە جىكلرىتە چوقىن ايمان ايتشدك . شىدى بواياعزىز نە قدر مىن اوکلېتى كورمكە مباهى اولقىدەيز. يوزدك هە كوشىستە توركلىرى ياشلاقدىلىرى اقتصادى ايشلەر و بونلە قارشى ابراز ايتدىكلىرى مىربوطىت و علاقىدارلىق ملى انتباخت اقتصادى انتباھە نە قدر و سعتە انقلاب ايتدىكلىنى كوسىردىكى ایچون يىكى دورك اڭ اھىتى حادىھلىرىدە. بونك قىداھىتلى جىھەت دە تورككى بوكۇنە قدر قورولىش و بوندن بولە قورو وە حق ملى اقتصاد مؤسسه لرىنى (ملی حايىه) لرىنە مظھر ايتكە شىدتلە عنزم ايملىرىدە بىز اوچىدە سوپىدك : تورككى اقتصاداً تکرار جانلائىسى ، تورككى اڭ بويوك نقصانلى تلافىسى ، اطرافى چۈرىمن ئىنكىلار اورتەسىنە، آنچىق بوكە (ملی حايىه) سايدىنە اوله بىلەر بونقىطة نظردىن بوكە (ملی حايىه) يىكى دورك اھىتى حادىھلىرى آرمىسىنە اڭ مەمى ، (ملی دويغۇ) نك (اقتصادى يۈزى) در .

بو سطر لور يازلدىي زمان خارجى و مىشۇم مؤثرات يوزىندن بولە بىر (حايىه) يە محتاج كورونن و (ملی اقتصادى) وجودە كىتىرە جىك اولان يىكى تېبىلىرى بول كون ملت كىندى درعىهدە ايتكىدە ، (ملی اقتصاد) بوتون ملتىك - خلق و حکومتك - اڭ فعال مساعىستە زەين اوچىنەدر . بونى صوڭ كۆنلەر كەداتتەنە مدېيون اولدىغىز كېيى مذكور حادىھلىرى يېك مەھم بىر انقلابك دها حصولە سبب اولىشىدە . تارىخىزە و ملى خصىصە لەرنە هېچ اوپادىنىي حالىدە تارىخى بىرىشە اوله رق ملى حياتىدە خلق و حکومتك آرمىسىنە كىون اىكىلەك ، سەلق و حکومتك آرىيلىشى حکومتك اقتصادىيات ساحستە بوكە خىيدان اول و حرب ائناسىنە

کوستردیکی فعالیتلاره زائل اولقدمه در . حکومتک یابدینی و یاپهینی عنم ایتدیکی شیلرله اقتصادیاتنرده مؤثر و فاعل بر ناظم اولمه بی اصل وظیفه لرندن بری عد ایدرک خلق ایله ألل الله چالیشسی و بو مشترک فعالیتك فوق العاده نتیجه، بو ویرسی، مل اقتصادک فیض و انکشافی ایچون نقدر خیرلی بر میدا ایسه، بو بوبوئ تھولك جصولیله شمدى، قدر آره مزده جاري و مل اقتصادمنه کلیاً یابانجی، ضد و مضر بر طام مردود نظریه لرکده یقمنفده اوللى او قدر مسعود بر حدنه در .

آرتق مل اقتصادمن يكى بر دوره، کيرمش ياخود اقتصادیاتنرده (مل اقتصاد) دورى باشلامشدور .

مل اقتصادک بو دورینك اقتصادیات تارىخنده پك خصوصى و اهیتى بر موقعى وارددر . بو دور مختلف ملتلرده مشابه شرائط ایچنده انکشاف ایتاش و ملتلرک سیاسى و اجتماعى حللىرىنک اقتصادیات اوزرندە اجرى ایتدیکی تائىنلر اك زیاده بو دورلرده تارز ایشىر . بى گونك تارىخى يازمىق ایستەمدىكىز فضله تفصیلات ویرەمەجىكز . يالكز بو جىھى قىد ایتکله شوراسى آكلاتۇق ایستەبورىزكە مل اقتصادمنك فعالیتى تنظيم ايدرکن سیاسیاتزى ، اجتماعیاتزى و بالخاصه تارىخى نظر دقىن هىچ اوزانق طو تامانه، بو كونى ماضى، و بيط ایدرک اقتصادى تکامللىك سيرىنى او كا كوره تعقىب ایتکە مجبورىز . بوملاحظەيە استاداً بىم بو (تفصىن) لورىن ده تعقىب ايدەجىكىز اصول اولا ماضى بى دقتە تمحصىل ، حالك احتجاجلىرى و ايجاباتى تدقىق ایدرک مل اقتصادمنك علمى اساسلىرى آراشدىرق او له جق بى و بوندن صو كوره كله جك يازىلرده ، دها زىاده عمومى اولق اوزره ، حالك احتجاجلىرى و ايجاباتى اساسى اتخاذ و دېكىر نقطە بوكا تفریع ايدىلەجىكىز .

٠٠

بو كونك اك مهم و عاجل مسئله لرندن برى، ايلرىدەكى اقتصادى انکشافلرک (مايه القوامى) اولان (مل سرمایه) دو . يكى فعالیت دوره سىنده آچىله جق مؤسسىلر، کىريشىلە جك تېڭىل . بوبوئك، كوجوک اجراسى الزم تشکىلات

شمدى يه قدر اولديني کي، يه اجنبى سرمایه‌سیه یاخود اجييلره منفعت تأمين ايتک ايجون کنديلريته توديع ايتدیکمز طالععز و بزه هیچ بر خرى اوللابان اجييلشديرلش سرمایه ايلهمى يايیله‌حق؟ بو كون یوردمزك هر هانكى بر کوشە سنه ايشاه‌مکده اولان بر مؤسسه‌هه بايکنر، او راده اجنبى سرمایه‌سی بولورسکن. هر ثبت اجنبى سرمایه‌سنه مفتردر، و بزه بو سرمایه‌هه «سى و عمل» منى ايجار ايديك تابع اولور، عمله موقعنده قاليز. حتى بعضاً، بعضًا دكى اگثريتله. بو تابعيه مظهر اولقىدن، عمله اولقىن بىلە محرومۇن... اقصاد دياتك أڭ مؤثر عاملى اولان بر عنصرە، کندمنه مخصوصى بر سرمایه‌هه غالىك دكاز. بونك سېبى ملى ژروتن اوللامسى دكىدر. بىزدە ملى ژروت دكى، اقصاد ديازىزده استحصلال عاملى اوللايە مساعد تشکيلاتى حائز ژروت، يعنى (ملي سرمایه) يوقدر. اقصادى تارىخىزك هیچ بر دورنده ملي ژروت ملى سرمایه‌هه انقلاب ايدىمەمشىر. في الحقيقه عثمانلى توركىكىنڭ اقصادى تارىختىدە أڭ اوزۇن سورەن ملى. حاچىزىزده يك بىھم بر صفحە تشکيل ايدن، ملى رفاهه مالك اولدىغىمىز بى دور واردو كە، بو، سىامي تارىخىزك قتوحات دورى ايله باشلار واونك خاتى ايله نهایت بولور. بىز بو دورە يه (غىمت اقصادى) دورمىسى دىيەنلى موافق بولىورز.

بو دورده مملكت خارجىن، فتح واستيلا ايدىلەن يرلدن كلن ژروتلە زىنكىلەشىوردى. ما كنه دورى هنوز باسلامامش، بىوڭ صناعى دها ظهورد ايمەمش اولدىنى ايجون يىن الملل اقصادى وقاتت غامت طېمىي و محمدود بر تقىيم اعمال ماھىتىدە قاليوردى. احتىاجلى آزدى. داخلى و ملى استحصلاللار بونلاره كفايت ايدىپىوردى. خارجىن كلنلرده مبادله ايدىپىوردى. فضله اولەرق مملكت وضعىت جغرافىيەسى سايىستە غايت ايشلەك بر (ترانزيت) مرکزى كىي ايدى. بو صورتلە متعدد يوللاردن مملكته كىرن ژروت المزدە قاليور و دائى آرتىپىوردى.

تىمار، زعامت و بونلاره مائىل توجىه لرڭ صاحبلىرى ملى ژروتكىدە حامىلىرى اوللار يه مملكتىدە مرفه بر صنعت وجوده كلىشدى.

بو دورك وفاه وتروتنك آثارني تارخمنزده بتون وضوح وصراحتيله.
کورمکدهيز. عثماني - تورك ادبيانى، معماريز . . . توارث اينديكىز عمران
هپ بو دورك مخصوصيلدر . بو وفاه وتروت ايجنده بوتون شرق اقوامند
استعاره اينديكىز واشاتديغىز (آداب معيشت) لـ ايزلىرى الآن آرهمنزد
بوله بيليرز . بو دورك (وصف فارق) انتمامدى . داخلى وخارجي سياستىز
تدوير ايدىليركىن هپ بوء كوز اوكتنه طوتولوردى . واسك، (آنايىزد) دەكى
عنترلىرى بوراده يك كوزل ياشاتدىقى وادامه ايندىكى ايجون بوتون ملت بوكا
فارشى مربوطىت وعلاقەدارلۇ كۆستىزبوردى . مؤخرأ بىكى اقلاباتە اويميان
قىلىرده بوكا قارشى اولان تاياللارك دوامى بونك عمومى حياتىدە نه قدر انسانلى
بر شى اولدىقى اثبتات ايدر .

بو دورده ملي بى سرمائىنك خصوصىلە (صناعي) دە وبىرۈك تېشىلرده
وجودى الزم بى ملي سرمائىنك تشكلى قابل دىكلدى . يكائ سرمائىه زراعىتىدە
استعمال ايدىلەن تروت ايدى ؛ بودە هە درلو تشكىلاتدىن سخىمىدە .

پىتمەدى
امەنە ئەمەنە

اھىملىق

دين و أخلاق

— ٩ —

عبادات اسلاميه و اخلاق

نماز

محى الدين عربى حضرتلىرى صلاتى « معنای صلاة ، لب صلاة ، حقیقت
صلاة » دىيە بى قاج قسمە آيرىمشدو : معنای صلاة هەركىك صلاة كەمسىدن
آكلادىقى معنادر .

بىش وقتە مسلمانلار اوزرىتە فريض اولارق اذا ايدىيان بى عبادت بىنىهدەر .

— ١٢ —